

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך הגיל הרך

מנהיגים את הדרך במעון היום

75 שנה לעצמאות ישראל

מנהלת המעון
כמנהיגה

דבר מנהלת האגף

המדריכה חינוכית
כמנהיגה

מנהיגות
חינוכית-טיפולית
איכותית בגיל הרך

מחנכת מטפלת
כמנהיגה

צוות איכות חינוך טיפול-
רעיונות להעצמה

שנת הלימודים תשפ"ג

למסמך מלא בקובץ PDF

צוות הכתיבה

כתבו והעירו

מנהלת האגף לחינוך הגיל הרך

הגב' אורנה פז

צוות ריכוז ונתיבה, היחידה לאיכות חינוך-טיפול במעונות היום:

ליאת גלנץ, מנהלת בפועל תחום ידע, תורה וכלים
אורלי הרשקוביץ, מדריכה ארצית, איכות חינוך-טיפול
ד"ר איריס לוי, מדריכה ארצית, איכות חינוך-טיפול

קראו והעירו:

ד"ר מירב תורג'מן, ממונה על גני הילדים

עיצוב גרפי:

אינה פלוטוב, מדריכה ארצית, מנהלת היחידה למידענות ותקשוב,
אגף לחינוך הגיל הרך

דבר מנהלת האגף

צוותי איכות חינוך-טיפול במעונות היום היקרים,

ישראל חוגגת 75 שנות עצמאות. במהלך השנים טרם הקמת המדינה ומאז, התברכה ישראל במנהיגות ומנהיגים רבים מעוררי השראה ופורצי דרך בתחומים מגוונים המשפיעים על חיי כולנו.

גם אתם, צוותים יקרים, כאנשי חינוך לגיל הרך, מהווים חלק משדרת המנהיגות החינוכית בישראל, המשפיעה על דורות רבים של תינוקות ופעוטות, המתחנכים במעונות שלכם.

האם עלה בדעתכם שאולי המנהיגים או המנהיגות הבאים בישראל מתחנכים היום במעונותכם?

ראש/ת הממשלה הבאים, זוכת/ה פרס נובל הבא או האסטרואנט/ית הבאים?

אילו תכונות וכישורים יצטרכו מנהיגים אלו? כיצד נעודד ונטפח כישורי מנהיגות כבר בגיל הרך?

האם וכיצד ניתן לעסוק בנושא זה באופן רלוונטי לילדים בגיל הרך?

"מנהיגות" איננה דבר שאינו ניתן להשגה. גם אזרח מן השורה יכול לחולל מעשי מנהיגות, ולא רק "מנהיג" הממלא תפקיד בכיר. מנהיגות עשויה להיות מוקד של שאיפה לכל אדם בכל תחום:

אשת צוות חינוך-טיפול במעון היום, פעוט בחצר, הורה ביישוב, השכן ממול ועוד.

בשנת הלימודים הנוכחית, תשפ"ג נציין עוד שני אירועים משמעותיים בהיסטוריה של מדינת ישראל: 50 שנה לפטירתו של ראש הממשלה הראשון דוד בן-גוריון ו-70 שנה לעלייתו לנגב.

מטרת האוגדן לחזק את ידיכן, צוות איכות חינוך טיפול במעונות היום, בעשייה היום יומית הברוכה שלכן. אתן מנהיגות ביד רמה, מובילות צוות, פעוטות רכים וקהילת מעון. תפקידכן

משמעותי ובעל חשיבות עליונה. אתן השורשים של המנהיגות: מצמיחות, מגדלות ומעניקות לפעוטות את הטיפול האיכותי שהם זכאים לו ושיצמיח אותם להיות הדור הבא. דור הבריא

בנפשו ובגופו שמצליח לתרום לחברה ולעם.

דבר מנהלת האגף

בהזדמנות זאת ברצוני לברך אתכן, צוותי איכות חינוך-טיפול, ואת הורי הפעוטות הרכים על המעבר למשרד החינוך. בימים אלו אנו מנהיגות וסוללות לצדכם ועם כל השותפים דרך חדשה אשר תוביל אותנו יחד, לעשייה משותפת ומיטבית למען הדורות הבאים.

בברכתו של נשיא המדינה המצורפת לאוגדן זה ניכרת אמונתו בנו אנשי החינוך לגיל הרך כמגדלים ומחנכים את הדור הבא של המנהיגות הישראלית.

אני מאחלת לכם הצלחה רבה במשימה חשובה זו בעיצוב מנהיגות העתיד, תוך מתן דוגמה אישית והשראה לסובבים אתכם.

בברכה,

אורנה פז

מנהלת האגף לחינוך הגיל הרך

מנהיגות חינוכית-טיפולית איכותית בגיל הרך

צוות איכות חינוך-טיפול במעון היום כולל את מנהלת המעון, המדריכה החינוכית והמחנכת מטפלת. צוות זה מתווה דרך חינוכית-טיפולית איכותית ומשמש מודל מנהיגותי לתינוקות פעוטות ולכל קהילת המעון.

צוות איכות חינוך-טיפול במעון היום מנהיג דרך, מעצב ילדות ובונה קהילה בכך שהוא:

- מנהיג את הורי קהילת המעון במתן מעטפת מקצועית ותמיכה רגשית.
- משמש מודל לחינוך מיטבי ולקשר איכותי עם התינוקות והפעוטות.
- משפיע על התפתחותם המיטבית של הפעוטות בשנות החיים הראשונות.
- משמש מקור לתמיכה רגשית, להכלה ולביטחון עבור הפעוטות וקהילת הורי המעון.

- מעניק לפעוטות בשנות חייהם הראשונות את הטיפול והחינוך האיכותיים המותאם להתפתחותם, במסגרת חמה, ביתית, מכילה ואוהבת.

מנהלת המעון כמנהיגה

הסוללת דרך חינוכית-טיפולית איכותית לצוות המעון

"אני חייב ללכת בעקבותיהם, אני המנהיג שלהם"

(אלכסנדר אוגוסט לדרי-רולן)

למנהלת מעון היום יש אוטונומיה ואחריות בתחומי ניהול וארגון. היא ממונה על הצוות, על איכות החינוך-טיפול של התינוקות והפעוטות, על הקשר המיטבי עם קהילת הורי המעון ועל הארגון הפיזי והאנושי של הסביבה החינוכית. כדי לייצר מרקם אנושי מכיל, שיתופי ודיאלוגי, על מנהלת המעון, להכיר ולדעת את אופי הסביבה התרבותית שאליה משתייכת קהילת המעון ולחשיבות הקריטית של אלף הימים הראשונים של הפעוטות, בהתפתחות המוח ובהשפעתה הן על בריאותו הנפשית והפיזית של הפעוט והן על עיצוב זהותו העצמית. מנהלת המעון מנהיגה, צופה, מנחה ולומדת את הצוות שלה זאת על מנת לבנות מערך צוותי איכותי, הפועל יחד למען כלל הפעוטות במעון. מנהלת המעון יוצרת קשר מיטבי עם הורי קהילת המעון, מקשיבה לצרכים שלהם ורואה בהם שותפים מלאים בעשייה החינוכית טיפולית ובדרך הייחודית שמתווה המעון שלה.

מנהלת המעון כמנהיגה

הסוללת דרך חינוכית-טיפולית איכותית לצוות המעון

"מנהלת המעון מנהיגה ומאירה את הדרך לצוות איכות חינוך-טיפול בכך שהיא:

- מודעת ופועלת לשמירה על זכותם של הפעוטות לקבל טיפול חינוך איכותי, ללמוד ולהתחנך במסגרת בטוחה ומוגנת בה ישומרו ויטופחו צרכיהם הפיזיים, הרגשיים והחברתיים-תרבותיים.
- מעודדת יצירת קשר מיטבי ואישי בין המחנכות מטפלות וקהילת הורי המעון.
- מטפחת ומנהיגה את צוות המעון לחשיבה עצמאית ורפלקטיבית באיכות החינוך-טיפול.
- מטמיעה במעון את החשיבות בעשייה תואמת התפתחות ובמתן מענה מותאם למאפיינים ולצרכים הייחודיים של התינוקות והפעוטות.
- מעודדת את הצוות לטיפול עצמאות, בחירה וחיבור ליוזמות של התינוקות והפעוטות ובניצול מצבים ללמידה מזדמנת במהלך שגרת היום.
- מתווה דרך חינוכית ואקלים חינוכי מיטבי.

מחנכת מטפלת כמנהיגה,

הסוללת דרך חינוכית-טיפולית איכותית

במתן דוגמה אישית לפעוטות

"על מנת להנהיג אנשים – לך מאחוריהם" (לאו צה)

המחנכת מטפלת מהווה עבור התינוקות והפעוטות דמות עיקרית שמטפלת בהם ומטפחת אותם שעות רבות במהלך היום. תפקידה משמעותי מאוד בכל הקשור לתחומי ההתפתחות: פיזי, רגשי-חברתי, תקשורת ושפה, חשיבה וקוגניציה.

מחנכת מטפלת:

- מהווה דוגמה אישית בהתנהגותה לתינוקות והפעוטות, הם לומדים ממנה כיצד ליצור קשרים באופן מיטבי, לגלות אהבה, אמפטיה וחמלה.
- בונה את הקשר הראשוני עם התינוקות והפעוטות ולה השפעה מכרעת על התפתחותם.
- מעודדת את הפעוטות להתנסות עצמית, בחירה ומסוגלות, בכך שהיא מאפשרת לפעוטות להתנסות באופן חופשי בסביבת המעון, מצטרפת ליוזמות שלהם, מזמנת ומאפשרת התנסויות יומיומיות לחקירה ללא ציפייה לתוצר מסוים.
- מעבירה לפעוט שלווה מסרים עיקריים יום יומיים: אני אוהבת אותך, אני אתך וכדאי לפעול. מסרים אלו נותנים לפעוט תחושה שהוא נאהב ללא תנאי, שכדאי לו להעז, לחקור ולהתנסות. כל אלו מחזקים את בטחונו העצמי והמסוגלות שלו.

המדריכה החינוכית כמנהיגה את התפיסה החינוכית-טיפולית איכותית לצוות המעון

המדריכה מהווה דרג מומחה בידע בתפיסת החינוך טיפול הנדרשת במעונות. המדריכה אמונה על ביסוס תהליכים בתפיסת התפקיד המשמעותי ובעל ההשפעה של המחנכת מטפלת וכן על העשרת הידע המקצועי על פי [התוכנית ההתפתחותית לחינוך וטיפול בגיל הרך](#).

תפקידה של המדריכה כולל מגוון היבטים:

- מנהיגה את צוות המעון ומעניקה תמיכה נפשית ואישית בעשייה הברוכה.
- משמשת דוגמה אישית ומנחילה את התפיסה החינוכית טיפולית איכותית.
- מלווה את הצוות החינוכי טיפולי בהיבטים הנוגעים למיפוי הילדים, שגרות טיפוליות וחינוכיות.
- תומכת במנהלת המעון ובבניית אקלים חיובי בשדרות החינוכיות טיפוליות בסביבת המעון.
- יוצרת סדירויות עבודה קבועות עם: מנהלת המעון, מפקחת המעון ומנהלת התחום ברשות המקומית.

רעיונות המעודדים עצמות,

שיתופיות ומנהיגות

- **ערב צוות מגבש:** ערב שבו כל צוות איכות חינוך-טיפול נאסף יחד, כל מחנכת-מטפלת מציגה חווית הצלחה אישית באיכות החינוך טיפול בקבוצת הפעוטות שלה (במקרה בודד, בשיתוף פעולה עם הצוות, בתהליך ההדרכה או ההכשרה וכדומה..)
- **ערב גיבוש של הורי קהילת המעון בנושא מנהיגות:** חיזוק ההורים בחשיבות הסמכות ההורית שלהם והדוגמה האישית שהם מעניקים, כמטפחים ומעצבים את התפתחותם הבריאה והתקינה של ילדיהם לאורך השנים (בהובלת מנהלת המעון או המדריכה החינוכית).
- **פרויקט מחנכת-מטפלת:** בחשיבה משותפת של מנהלת המעון והצוות, המחנכת-מטפלת תבחר לעצמה פרויקט או תחביב הקרובים לליבה, שהיא תוביל במעון היום למען הפעוטות וקהילת המעון. דוגמאות לפרויקטים: הכנה של תיבות פעילות תואמות גיל והתפתחות על פי נושא, ארגון של מסיבה או ערב גיבוש לצוות, הקמת גינה לימודית, יישום התוכן הנלמד בקורסי ההכשרה באופן יצירתי במעון היום ועוד..
- **עלון מעון יום:** עלון שמתקף ומספר על העשייה האיכותית חינוכית-טיפולית במעון. על הייחודיות של המעון, הקשר עם הסביבה/הקהילה, אירועים מיוחדים, עידוד העצמות של הפעוטות במרחבים השונים, תמונות ועוד...
- **לוח גיבוש לצוות איכות חינוך טיפול:** לוח המציין אירועים ממשמעותיים (ימי הולדת, שמחות, מכתבי הורים ועוד..)

